

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2021-399

3.5.2021

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – prøvekjennemerker – disp. – opphør av forsikring grunnet manglende betaling – fengselsopphold – koronasituasjonen.

Saken gjelder gebyr for uforsikret kjøretøy ilagt årsprøvekjennermerker. Klagers firma ble ilagt et gebyr for perioden 24.4.20-14.6.20. Kjøretøyet var forsikret frem til og med 23.4.20, da forsikringen gikk til opphør på grunn av manglende betaling. Kjøretøyet var uforsikret frem til ny forsikring ble tegnet 15.6.20. Klager fremmet på vegne av firmaet klage mot gebyret, og anførte at det måtte gis dispensasjon. På bakgrunn klagers fengselsopphold i perioden hadde han ikke tilgang til post, og firmaet var derfor ikke klar over forsikringens opphør. Klager mottok derfor heller ikke varsel og gebyrkrav fra Trafikkforsikringsforeningen. Videre var ikke kjøretøyet/prøvekjennermerkene i bruk i perioden. Trafikkforsikringsforeningen avsto klagen og mente at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret. Nemnda kom til at kravet om forsikring gjaldt for årsprøvekjennermerket, samt at forsikringsplikten ikke opphørte selv om kjøretøyet/prøvekjennermerkene ikke var i bruk. Nemnda kom videre til at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon og viste til at firmaet hadde flere handlingsalternativer. Nemnda fremhevet bl.a. at det var innenfor firmaets kontroll, det vil si representantene for firmaet, å sørge for at varsler ble mottatt også når klager satt inne til soning.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn for kjøretøy med årsprøvekjennermerke (...)for perioden fra og med 24.4.20 til og med 14.6.20.

På bakgrunn av sakens dokumenter la sekretariatet til grunn at klager representerte firmaet som var ilagt gebyret, selv om klager ikke formelt sett skal ha vært daglig leder av selskapet i perioden.

Kjøretøyet var forsikret frem til og med den 23.4.20, da forsikringen gikk til opphør på grunn av manglende betaling. Kjøretøyet ble forsikret på nytt den 15.6.20.

Trafikkforsikringsforeningen ila firmaet et gebyr den 27.4.20. Gebyrileggelsen ble påklaget av klager den 17.6.20 med følgende begrunnelse:

Vi har hatt forsikring i flere år på prøveskilt ... hos Gjensidige forsikring og forsikringen har nå blitt annullert i april måned på grunn av at ny forsikringspolise som kun har blitt sendt på papir tilpostboks på et postkontor som var stengt grunnet corona krisen.

Jeg har vært i karantene og har først fått adgang til postboksen for 2 dager siden, den 8. Juni og sjokket var stort da jeg så problemet som hadde oppstått.

Personlig har jeg ikke kapasitet til å huske forfall på alle mulig ting.

Jeg tok umiddelbart kontakt med Gjensidige og håpet på litt forståelse og spurte hvorfor varsel omforfallet ikke var sendt på e-mail.

Jeg foreslo å fornye forsikringen og tilbakeføre datoen noe jeg ble fortalt av deres ansatte var fullt mulig men fikk ikke umiddelbart medhold i dette. ... er et lite bilfirma som ble rammet hardt av pandemien.

Vi har heller ikke fått noen form for støtte av staten.

Jeg håpet å starte opp firmaet igjen i neste uke men med slike uforutsette utgifter så er vi nærmere konkurs enn videre drift.

Det er så mye snakk om å redde småbedrifter på nyhetene men dette er bare store ord. Jeg hardrevet med bilsalg i over 30 år og ikke vært borti noe lignende. Gjensidige hevder å ha sendt forsikrings papirer til riktig adresse men burde ha tenkt tanken at det ikke var tilgang til postbokser, dessuten finnes det ikke et eneste bilfirma som ikke har e-mail adresse.

Klager la også ved en soningsbekreftelse for perioden 16.10.19 og frem til 3.6.20, som dokumenterte at klager hadde sittet fengslet i perioden.

Trafikkforsikringsforeningen sendte saken til forsikringsselskapet som oversendte kopi av faktura, purring, inkassovarsel og faktura ved opphør. I tillegg uttalte forsikringsselskapet følgende:

Kunde har informert oss om: Har vært i karantene og ikke fått hentet firmapost i postboks. Forsikringen har gått til stryk, sms. Varsel om betaling har gått til en tlf som ikke virker.

Trafikkforsikringsforeningen ga ikke firmaet medhold. Saken ble derfor oversendt til Finansklagenemnda. Klager sendte opprettholdelse av klagen den 9.9.20, hvor han fastholdt tidligere anførsler og redegjørelser. I opprettholdelsen skrev han blant annet at:

Vi ønsker å opprettholde klagen og mener at saken har skjedd ved uforskyldt omstendigheter som vi ikke hadde mulighet til å fange opp og derfor ikke kan klandres for.

I dette tilfellet er det ikke snakk om et uforsikret kjøretøy men prøveskilter som kun blir brukt til å flytte kjøretøy og prøvekjøring ved skjeldene anledninger

Skiltene har ikke vært i bruk siden firmaet ikke har vært i drift siden 28. mars 2019 men under tiden er det blitt betalt faste utgifter slik at driften kunne gjenopptas igjen.

Selskapet er startet opp igjen i juni måned og dette var også grunnen til at vi fant ut at forsikringen var sakt opp, hvis ikke hadde vel bebyrdende fortsatt helt frem til dags dato.

I øyeblikket sliter vi for å holde hodet over vann og er truet med konkurs hvis ikke ting bedrer seg i løpet av kort tid.

Jeg klandrer ikke spesielt Trafikkforsikringsforeningen men snarere forsikringsselskapet for å ikke å ha gjort godt nok forsøk med å varsle om at forsikringen var annullert. De sier at de har varslet til en mobiltelefon som var stengt og ikke har vært i drift på halvannet år, da hadde det kanskje vært bedre å prøvd mitt private mobilnummer.

Jeg håper at det går ann å se det menneskelige aspektet her og for en gangs skyld la rettferdigheten seire så vi kanskje greier å komme på beina igjen og kan begynne å se fremover igjen.

Gebyret kan være med på sammen med en restskatt å kjøre firmaet konkurs noe som vi ikke synes er en godløsning.

Jeg personlig ar drevet med bilsalg siden 1985 og er ganske oppegående og det er ikke den ting jeg ikke kan om tingene rundt bilsalg innbefattet gebyrene til Trafikkforsikringsforeningen

Så hadde jeg blitt varslet hadde jeg reagert med en gang og betalt fakturaen på forsikringen som et hvert fornuftig menneske med vettet i behold.

Jeg føler rett og slett at min intelligens blir satt i tvil når Trafikkforsikringsforeningen avslår klagen og på den måten stiller seg bak forsikringsselskapet

Vi skulle gjerne byttet forsikringsselskap på timen men det er ikke så mange selskap som tar forsikring påprøveskilt men med en gang det åpner seg en sjanse så er Gjensidige historie, vi har allerede sluttet å formidle forsikringer for Gjensidige ved registrering av biler vi selger.

Klager har avvist krav om gebyr og anfører at det må gis dispensasjon for det ilagte gebyret.

Bakgrunnen for at forsikringen gikk til opphør var at klager ikke visste om brevene fra forsikringsselskapet. Brevne ble sendt til en postboks på et postkontor som var stengt som følge av Covid-19. Videre var klager i karantene/fengsel i perioden og fikk først kjennskap til gebyrene da hans sønn hentet posten den 8.6.20. Forsikringsselskapet burde sendt dette på e-post til klagers firma.

Videre har klager blant annet anført at saken ikke gjelder en motorvogn, men prøvekjennemerke som blir brukt til flytting og visning av biler, pluss prøvekjøring ved salg av bil. Skiltene ble

oppbevart hjemme, innelåst og utilgjengelig for uvedkommende. Klager har vist til at det er lett å kontrollere at skiltene ikke var i bruk, da det ikke har vært registrert noen passeringer i bomstasjoner.

Firmaet har heller ikke vært i drift de siste årene. Firmaet hadde ingen ansatte, så det var ingen som kunne oppfatte problemet med at forsikringen var gått ut. Ideen med å ha et oppegående firma som ikke var i drift, var at klager skulle ha en jobb å gå til etter soning.

Trafikkforsikringsforeningen har opprettholdt gebyrileggelsen og anført at årskjennemerker er omfattet av forsikringsplikten. Kjøretøyet fremstod som uforsikret i perioden fra forsikringens opphør til forsikringen ble tegnet på nytt.

Trafikkforsikringsforeningen fant ikke at brudd på plikten til å tegne forsikring måtte anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Foreningen viste til vedlagte dokumentasjon fra forsikringsselskapet hvor det fremstod som at forsikringsselskapet overholdt ordinære purrerutiner ved manglende betaling. Foreningen påpekte videre at enhver plikter å sørge for at man har oversikt over egen økonomi. Det innebærer at man, på det tidspunkt man påtar seg en økonomisk forpliktelse, må anse seg i stand til å betale etter hvert som terminene forfaller. Dersom postboksen var utilgjengelig grunnet korona, kunne firmaet ha kontaktet forsikringsselskapet og bedt om at politen ble sendt elektronisk. Trafikkforsikringsforeningen kom til at det måtte anses å være innenfor firmaets kontroll å sørge for at man mottar post, og at regninger blir betalt. Foreningen fant ikke soningsbekreftelsen av betydning da firmaet uavhengig av dette burde hatt tilgang på postboksen eller kunne kontaktet forsikringsselskapet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Nemnda har i en tidligere avgjørelse, FinKN 2020-511, tatt stilling til om gebyrforskriften også omfatter årsprøvekjennermerke som utstedes til profesjonelle bilforhandlere for at disse skal kunne bruke det ved prøvekjøring m.m. Fra avgjørelsen gjengis følgende om dette spørsmål:

Utgangspunktet for vurderingen er bilansvarsloven § 15 første setning som regulerer forsikringsplikten. Bestemmelsen lyder slik.

Motorvogn som er registrert eller skulle vore registrert eller ha kjennemerke etter vegtrafikklova, skal eigaren trafikktrygda for all skade som går inn under kapitel II.

Det nærmere innhold i forsikringsplikten er omtalt i Rt-2007-1653. Saken gjaldt om en bilforhandler hadde plikt til å forsikre en avregistrert innbyttebil som ble stjålet, og som voldt store skader ved at den ble benyttet som "rambukk" ved et innbrudd. Hovedspørsmålet var altså knyttet til bestemmelsen i bilansvarsloven § 15 andre setning.

Førstvoterende gjennomgikk imidlertid også den generelle forsikringsplikten etter bilansvarsloven § 15 første setning og uttalte i avsnitt 27 følgende:

Forsikringsplikten er regulert i bilansvarsloven § 15. Første punktum er en kobling til registreringsreglene. Det gjelder etter denne bestemmelsen forsikringsplikt for motorvogn som er registrert eller skulle vært registrert eller hatt kjennemerker etter vegtrafikkloven. Registreringsplikten for motorvogner fastslås i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk § 15 første ledd. Etter vegtrafikkloven § 17 første ledd første punktum må motorvogn "ikke brukes" uten at de er meldt til registrering og påsatt lovlige kjennemerker. Etter § 15 fjerde ledd kan registrering "ikke skje uten at det er lagt fram trygdeerklæring fra et trygdslag i samsvar med bilansvarslova eller bevis for at motorvognen ikke trenger å være trygdet etter nevnte lov." Etter § 16 annet ledd kan imidlertid registreringsmyndigheten tillate bruk av motorvogn for kortere tid eller for et enkelt høve uten at motorvognen er registrert etter § 15. I så fall skal motorvognen være i forsvarlig stand og påsatt særlige kjennemerker. Før slik tillatelse blir gitt må det i samsvar med bilansvarsloven være fremlagt trygdeerklæring. Det skilles etter forskrift 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy § 2-7 mellom årsprøvekjennermerke som kan tildeles de som – slik som bilforhandlere – har stadig bruk for

prøvekjennermerke i egen virksomhet, og dagsprøvekjennermerke som det bare er bruk for i et enkelt tilfelle.

Selv om saken for Høyesterett ikke gjaldt forståelsen av motorvognloven § 15 første setning, er nemnda enig i og slutter seg til den generelle lovforståelse som Høyesterett her ga uttrykk for.

Forsikringsplikten omfang er, slik det fremgår av sitatet, definert i vegtrafikkloven med tilhørende forskrifter, og årsprøvekjennermerke er uttrykkelig omfattet av forsikringsplikten. Det er derfor ikke tale om noen utvidende fortolkning av pliktens omfang.

Bilansvarsloven § 17 a gir hjemmel for å sanksjonere brudd på forsikringsplikten ved ileggelse av gebyr. Bestemmelsens første setning lyder slik:

Om ei motorvogn ikkje er trygda etter § 15 fyrste punktum, skal eigaren betale eit gebyr til Trafikkforsikringsforeningen.

Slik nemnda ser det, viser bestemmelsen direkte til lovens § 15 første setning, noe som innebærer at det er hjemmel for å ilegge gebyr for uforsikrede årsprøvekjennermerker.

Begrepet "motorvogn" kan lede tanken hen på at det må dreie seg om en konkret motorvogn, men det er etter nemndas syn ikke avgjørende. Objektet for forsikring er motorvogner, men det er registreringsreglene som nærmere bestemmer omfanget av forsikringsplikten, og i denne inngår årsprøvekjennermerke som ikke er knyttet til noe individualisert kjøretøy, men som kan brukes av bilforhandlere på ethvert uregistrert kjøretøy innenfor en gitt tidsramme (ett år) etter særskilt søknad, jf. vegtrafikkloven § 16 andre ledd.

Formålet med gebyr er blant annet å sikre at ethvert kjøretøy er forsikret til enhver tid.

Årsprøvekjennermerke kan brukes på flere kjøretøyer innenfor et angitt tidsrom, og det er da etter nemndas syn av største viktighet at forsikringen er i kraft fordi farepotensialet lett kan være større enn for et enkelt kjøretøy.

Det er ikke fremkommet noe i vår sak som er egnet til å endre dette, og nemnda legger derfor til grunn at kravet om forsikring også gjelder for årsprøvekjennermerket i vår sak.

Det fremgår også av det som er sitert fra Høyesteretts avgjørelse at forsikringsplikten er knyttet til registreringsreglene, og at plikten til å tegne forsikring derfor er uavhengig av om kjøretøyet brukes eller ikke.

Gebyret er etter dette korrekt ilagt, og spørsmålet blir da om det foreligger slike omstendigheter i saken at det er grunnlag for å gi dispensasjon, helt eller delvis, for det ilagte gebyret.

Bilansvarslova § 17 a andre ledd, jf. gebyrforskriften § 9, bestemmer at gebyret kan ettergis helt eller delvis "dersom brudd på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll". Det fremgår av forarbeidene at begrepet "forhold" omfatter alle forhold innenfor den enkeltes "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Forhold som man selv kan påvirke, ligger innenfor "kontrollsfæren". Dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og klager har bevisbyrden for at forholdene var slik at han ikke kunne påvirke dem.

Gebyret er ilagt et aksjeselskap, et profesjonelt bilselgerfirma. Trafikkforsikringsforeningen har i sin klageoversendelse opplyst at en annen person, formentlig klagers sønn, sto registrert som daglig leder for selskapet fra 31.8.18. Opplysningen er ikke bestridt av vedkommende som har påklaget gebyrileggelsen på vegne av firmaet (klager), og som ikke har opplyst noe om sin stilling i firmaet.

Grunnlaget for det ilagte gebyret er manglende innbetaling av forsikringspremie for fornyelse av forsikringen for årsprøvekjennermerket. Faktura ble sendt i post fra forsikringsselskapet til selskapets postboksadresse 3.2.20, og frist for betaling var 11.3.20. Klager har påberopt at det ikke var mulig å få hentet posten fordi postkontoret var stengt på grunn av koronapandemien, men nedstengingen av samfunnet skjedde først etter at fristen for betaling av fakturaen var løpt ut. Det

er i saken også lagt frem kopi av en faktura datert 7.3.20 for det samme prøveskiltet og samme forsikringsperiode, men nå med betalingsfrist 8.4.20. Det fremgår av teksten at denne erstattet fakturaen som var utstedt 3.2.20, og dette indikerer, slik nemnda ser det, at en representant for selskapet har vært i kontakt med forsikringsselskapet for å få forlenget betalingsfristen. Uansett pliktet selskapets representanter å sørge for at all post kunne mottas og håndteres også etter at vårt land ble "stengt ned" som følge av pandemien.

Klager har dokumentert at han satt inne til soning av fengselsstraff i hele gebyrperioden, og har anført at han ikke fikk kunnskap om at firmaet var ilagt gebyr før etter avsluttet soning. Det er imidlertid lagt frem kopi fra TFFAuto som viser at firmaet ble varslet både på e-post og sms den 24.2.20. Gebyret ble ilagt i brev som ble fulgt opp med nye brev regelmessig i gebyrperioden. Nemnda viser igjen til at det lå innenfor firmaets kontroll, det vil si representantene for firmaet, å sørge for at varsler ble mottatt også når klager satt inne til soning.

Klager har opplyst at firmaet ikke har "vært i drift de siste årene og har heller ingen ansatte". Et svært nærliggende handlingsalternativ hadde i en slik situasjon vært å levere inn årprøvekjennemerket og ta ut et nytt når soningen var gjennomført og firmaet skulle starte opp virksomheten igjen.

Klagen har etter dette ikke ført frem, og firmaet plikter derfor å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Thor Chr. Hansteen (næringsrepresentant).